

Wyrok z dnia 3 lipca 2008 r.

III PK 10/08

Kandydat na stanowisko dyrektora szkoły wyłoniony w drodze konkursu ma roszczenie o nawiązanie stosunku pracy na tym stanowisku, a sąd pracy władny jest ocenić legalność zastrzeżenia zgłoszonego przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny (art. 36a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Zbigniew Hajn, Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 lipca 2008 r. sprawy z powództwa Jerzego J. przeciwko Powiatowi N. i P. Kuratorium Oświaty w R. o zobowiązanie Powiatu N. do powierzenia Jerzemu J. funkcji dyrektora Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej w N. na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej Powiatu N. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 19 grudnia 2007 r. [...]

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Pozwany Powiat N. w sprawie z powództwa Jerzego J. o zobowiązanie Powiatu N. do powierzenia powodowi funkcji dyrektora Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej (RCEZ) w N. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 19 grudnia 2007 r. [...]. Zaskarżonym wyrokiem zmieniono wyrok Sądu Rejonowego w Nisku z dnia 29 czerwca 2007 r. [...] oddalający powództwo w całości, w ten sposób, że zobowiązano Powiat N. do powierzenia powodowi Jerzemu J. funkcji dyrektora RCEZ w N. ustalając, iż konkurs z dnia 29 marca 2007 r. wyłonił Jerzego J. jako kandydata na stanowisko dyrektora.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich prawna ocena. Powód Jerzy J. jest nauczycielem przedmiotów zawodowych w Regionalnym Centrum Edukacji Zawodowej w N. Jednocześnie od 12 października 2006 r. do 30 kwietnia 2007 r. był pełniącym obowiązki dyrektora w powyższej placówce. Uchwałą [...] z dnia 13 marca 2007 r. Zarząd Powiatu N. powołał 12-osobową komisję konkursową dla przeprowadzenia konkursu na kandydata na dyrektora RCEZ w N. oraz wskazał, że komisja przeprowadzi konkurs zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 października 2003 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki i trybu pracy komisji konkursowej (Dz.U. Nr 189, poz. 1855). Termin przeprowadzenia konkursu wyznaczono na dzień 29 marca 2007 r. Po przeprowadzeniu konkursu, w którym Jerzy J. wziął udział jako jedyny kandydat, wynik głosowania był następujący: ważne oddane głosy - 12, nieważne oddane głosy - 0, głosy ważne oddane na kandydata - 6, głosy ważne oddane przeciw kandydatowi - 6. Komisja konkursowa ogłosiła wyniki głosowania - informując ustnie kandydata o otrzymanej ilości głosów. Powyższa sytuacja zrodziła wątpliwości natury prawnej co do oceny wyników konkursu. W związku z tym Starosta N. skonsultował się z radcami prawnymi Starostwa Powiatowego w N. i P. Kuratorium Oświaty w R. Opinie prawne uzyskane tą drogą doprowadziły go do uznania, że konkurs został rozstrzygnięty, ale nie wyłonił kandydata. W dniu 30 marca 2007 r. Starosta N. przedstawił Zarządowi Powiatu N. kandydaturę Jerzego J. na stanowisko dyrektora RCEZ w N. Zarząd jednogłośnie wyraził zgodę na kandydaturę i wystąpienie do P. Kuratora Oświaty w R. z informacją o zamiarze powierzenia stanowiska dyrektora RCEZ w N. Jerzemu J. do końca sierpnia 2011 r. W tej sytuacji Starosta skorzystał z uprawnienia, jakie daje art. 36a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) i wszczął postępowanie pozakonkursowe. Rada Pedagogiczna RCEZ w N. w celu wyrażenia opinii o kandydacie przeprowadziła głosowanie, w którym wzięło udział 69 jej członków. Za kandydaturą Jerzego J. na stanowisko dyrektora opowiedziało się 61 osób, przeciwnym kandydaturze było 6 osób, 2 głosy były nieważne. W dniu 4 kwietnia 2007r. Starosta N. przekazał P. Kuratorowi Oświaty w R. dokumenty Jerzego J., ze wskazaniem, że organ prowadzący zamierza powierzyć mu stanowisko dyrektora RCEZ w N. i informację o wynikach konkursu na dyrektora. P. Kurator Oświaty w R. pismem z dnia 15 marca 2007 r. powiadomił Jerzego J., jako dyrektora RCEZ w N., że w myśl art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 -1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. Nr 218, poz. 1592 ze zm.), która weszła w życie w dniu

15 marca 2007 r., ma on obowiązek złożenia „oświadczenia lustracyjnego” dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.- w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia powiadomienia. Powiadomienie to zostało doręczone na adres RCEZ w Nisku w dniu 17 kwietnia 2007 r. Jerzy J. w dniu 11 kwietnia 2007 r. wysłał swoje „oświadczenie lustracyjne” listem poleconym skierowanym imiennie do P. Kuratora Oświaty w R. Pismo to wpłynęło do Kuratorium w dniu 16 kwietnia 2007 r. W dniu 17 kwietnia 2007 r. P. Kurator Oświaty w R. wniósł - faksem, a następnie listem poleconym - umotywowane zastrzeżenia odnośnie do osoby Jerzego J. jako kandydata na stanowisko dyrektora RCEZ w N. Uzasadnienie zastrzeżeń zawiera między innymi ocenę Kuratora, że przedmiotowy konkurs nie wyłonił kandydata oraz wskazanie, że stosownie do przepisów art. 56 ust. 4 ustawy z dnia 18 października 2006 r., o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 -1990 oraz treści tych dokumentów, osoba, która po dniu wejścia w życie tej ustawy kandyduje lub ubiega się o objęcie funkcji publicznej, wymienionej w jej art. 4, ma obowiązek złożenia oświadczenia lustracyjnego (do kuratora oświaty), a w przedstawionych dokumentach kandydata brak takiego oświadczenia. Starosta N. poinformował Jerzego J., że złożenie przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny umotywowanego zastrzeżenia uniemożliwia organowi prowadzącemu szkołę powierzenie mu stanowiska dyrektora. Jerzy J. pismo to otrzymał w dniu 27 kwietnia 2007 r.

Sąd Okręgowy opowiedział się za dopuszczalnością drogi sądowej w sprawach z zakresu postępowania konkursowego na stanowisko dyrektora szkoły. Podniósł, że w szkołach i placówkach publicznych powierzenie stanowiska dyrektora w drodze konkursu jest w zasadzie obligatoryjne. Powołana przez Powiat N. komisja konkursowa dokonała merytorycznej oceny kandydata i głosowania nad kandydaturą. W głosowaniu obecnych było 12 członków komisji, oddanych zostało 12 głosów (wszystkie ważne), z czego 6 głosów oddano na kandydata Jerzego J., a 6 głosów przeciw temu kandydatowi. Taki wynik głosowania wskazywał, w ocenie Sądu Okręgowego jednoznacznie, że w myśl § 5 ust. 3 rozporządzenia MENiS z dnia 23 października 2004 r. w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki i trybu pracy komisji konkursowej, konkurs został rozstrzygnięty, bowiem na jednego z kandydatów oddała głosy co najmniej połowa obecnych na posiedzeniu członków komisji. To, że do konkursu został zgłoszony tylko jeden kandydat nie miało żadnego znaczenia. Rozstrzygnięcie konkursu jest ostatnim etapem wyłonienia kandydata, o czym mówi ust. 2 wyżej wymienionego paragrafu 5. Roz-

strzygnięty konkurs wskazuje na osobę, która go wygrała. Osobą tą jest powód Jerzy J. W tej sytuacji powód powinien być przedstawiony P. Kuratorowi Oświaty jako kandydat na stanowisko dyrektora w trybie art. 36a ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty. Zbędne było wobec tego wszczynanie postępowania pozakonkursowego celem powierzenia stanowiska w trybie art. 36a ust. 4 cytowanej ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, Starosta N. nie miał podstaw do odmowy powierzenia stanowiska dyrektora RCEZ w N. powodowi z uwagi na zgłoszenie zastrzeżeń co do jego osoby przez P. Kuratora Oświaty. Stanowisko Starosty N., według Sądu, nie znajduje bowiem uzasadnienia w obowiązujących przepisach. Sam fakt złożenia zastrzeżeń przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie wyklucza bowiem możliwości powierzenia kandydatowi stanowiska dyrektora. Organ prowadzący ma obowiązek uwzględnić, w ocenie Sądu, jedynie umotywowane zastrzeżenia organu sprawującego nadzór pedagogiczny, przy czym zastrzeżenia te powinny dotyczyć ściśle zakresu nadzoru pedagogicznego i być zasadne. Jak wywiódł Sąd Okręgowy, ocena czy konkurs jest rozstrzygnięty niewątpliwie wykracza poza ten nadzór. Jest to domena organu prowadzącego, na co zresztą wskazuje § 8 rozporządzenia MENiS z dnia 23 października 2003 r. przewidujący możliwość unieważnienia konkursu. Również kwestia niezłożenia oświadczenia lustracyjnego winna podlegać ocenie organu prowadzącego, który na podstawie wyżej wymienionego § 8 unieważnia konkurs w przypadku stwierdzenia innych nieprawidłowości w postępowaniu konkursowym, które mogły wpłynąć na wynik konkursu. Złożenie zastrzeżeń nie ma formy decyzji administracyjnej, stąd też żadna ze stron nie może się od nich odwołać. Z kolei jednak decyzje wydane w oparciu o takie zastrzeżenia podlegają kontroli administracyjno-sądowej łącznie z ustaleniem czy zastrzeżenie merytoryczne było uzasadnione.

W sprawie niniejszej zarzut niezłożenia oświadczenia lustracyjnego jest według Sądu Okręgowego bezzasadny. Powód złożył bowiem oświadczenie lustracyjne listem poleconym wysłanym 11 kwietnia 2007 r., który wpłynął do P. Kuratora Oświaty w R. w dniu 16 kwietnia 2007 r. Niezależnie od tego powód nie uchybił terminowi do złożenia oświadczenia, bowiem zgodnie z art. 56 ust. 4 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów, osoba która po dniu wejścia w życie tej ustawy nadal kandyduje lub ubiega się o objęcie funkcji publicznej, wymienionej w art. 4, ma obowiązek złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przed objęciem tej funkcji. Ustawa weszła w życie w dniu 15 marca 2007 r. Powód ubiegając się o stanowisko dyrektora w ogłoszonym przez Starostwo Powiatowe konkursie złożył dokumenty w dniu 14 marca 2007 r.,

a więc przed wejściem w życie ustawy. Po wejściu jej w życie nadal kandydował, bo konkurs odbył się 29 marca 2007 r. Stosuje się zatem do niego art. 56 ust. 4 wskazanej ustawy. Powód miał więc obowiązek złożenia zaświadczenia przed objęciem funkcji. Objęcie funkcji może zaś nastąpić dopiero wraz z powierzeniem stanowiska. Powierzyć stanowisko dyrektora mógł organ prowadzący dopiero po upływie 14 dni jakie organ nadzoru pedagogicznego miał na złożenie ewentualnych zastrzeżeń. Zarzut o niezłożeniu oświadczenia lustracyjnego zgłoszony w zastrzeżeniach był więc przedwczesny i niezasadny.

W skardze kasacyjnej pozwany Powiat N. zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 379 pkt 1 k.p.c., poprzez rozpoznanie i orzeczenie w sprawie zasadności umotywowanego zastrzeżenia z dnia 17 kwietnia 2007 r. złożonego przez P. Kuratora Oświaty, a więc czynności z zakresu administracji publicznej dotyczącej uprawnienia wynikającego z przepisów ustawy o systemie oświaty, podlegającej kognicji sądów administracyjnych oraz 379 pkt 4 k.p.c., poprzez rozpatrzenie sprawy przez skład sądu orzekającego sprzeczny z § 50 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249). Skarga zawiera także zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 36a ust.1 i 2 ustawy o systemie oświaty, polegającego na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji, że organ prowadzący szkołę jest uprawniony do oceny zasadności umotywowanego zastrzeżenia zgłoszonego przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny oraz art. 8 pkt 42 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów, w wersji obowiązującej w marcu - kwietniu 2007 r., poprzez przyjęcie, że to pozwany był uprawniony do zbadania kwestii złożenia oświadczenia, podczas gdy uprawnionym organem do przyjęcia i stwierdzenia wypełnienia obowiązku złożenia lustracyjnego jest właściwy kurator oświaty.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Tamobrzegu w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest bezzasadna. W pierwszej kolejności należało się odnieść do zawartego w niej zarzutu nieważności postępowania. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd

nie uchybił ani przepisowi art. 379 pkt 1 k.p.c., ani art. 379 pkt 4 k.p.c. Po pierwsze, w sprawie nie zachodziła niedopuszczalność drogi sądowej. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę stoi bowiem na stanowisku, iż kandydat na stanowisko dyrektora szkoły wyłoniony w drodze konkursu (co nie było w skardze kasacyjnej kwestionowane) ma roszczenie o nawiązanie (ewentualnie przekształcenie) zobowiązaniowego stosunku pracy na tym stanowisku (art. 36a ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), a sąd rozpoznający sprawę w ramach badania zasadności tego roszczenia władny jest do oceny legalności zastrzeżenia, zgłoszonego przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny w oparciu o art. 36a ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Do takiego poglądu uprawnia treść art. 36a ust. 3 ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z tym przepisem, kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora, chyba że organ sprawujący nadzór pedagogiczny zgłosi umotywowane zastrzeżenia. Na to, iż żądanie nawiązania stosunku pracy na stanowisku dyrektora szkoły publicznej stanowi roszczenie ze stosunku pracy, do którego rozpoznania właściwy jest sąd powszechny Sąd Najwyższy wskazywał już w postanowieniu z dnia 29 sierpnia 2001 r., III RN 123/01 (OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 282). W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia podniesiono, że wprawdzie czynności związane z powierzeniem stanowiska dyrektora publicznej szkoły podstawowej mają również pewne aspekty z zakresu publicznej administracji samorządowej, to jednak wyraźnie dominuje w nich charakter czynności ze sfery prawa pracy, zmierzających do nawiązania stosunku pracy na stanowisku dyrektora szkoły w drodze zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika (art. 11 k.p.). Za tym, iż powierzenie stanowiska dyrektora szkoły ma charakter czynności z zakresu prawa pracy opowiedział się także jednoznacznie Naczelny Sąd Administracyjny (por. wyrok z dnia 15 lutego 2006 r., I OSK 1373/05, LEX nr 194878 wraz z powołanym tam wcześniejszym orzecnictwem tego Sądu). Przyjęcie braku kognicji sądu powszechnego do badania legalności zastrzeżenia do kandydatury na stanowisko dyrektora szkoły publicznej zgłaszanego przez organ nadzoru pedagogicznego w sytuacji, gdy takie zastrzeżenia zostały zgłoszone, czyniłoby roszczenie kandydata o powierzenie mu stanowiska całkowicie iluzorycznym. Sąd Najwyższy nie rozważał jednak, gdyż nie było to potrzebne do rozpoznania przedmiotowej sprawy, czy w ramach badania powyższego roszczenia sąd powszechny jest władny oceniać także zasadność zastrzeżenia organu sprawującego nadzór pedagogiczny, a nie tylko jego legalność, czyli zgodność zgłoszonych zastrzeżeń z prawem.

Postępowanie przeprowadzone przez Sąd drugiej instancji nie jest nieważne także z tej przyczyny, iż chybiony jest zawarty w skardze zarzut naruszenia art. 379 pkt 4 k.p.c., gdyż Sąd, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie orzekł w składzie sprzecznym z przepisami prawa. Na gruncie procedury cywilnej to, że w toku załatwiania sprawy zmienił się skład orzekający, nie stanowi przesłanki nieważności postępowania. W procedurze tej nie obowiązuje - tak jak to ma miejsce w procedurze karnej - zasada niezmienności składu orzekającego, a § 50 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249) ma charakter jedynie instrukcyjny.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego, w pierwszym rzędzie należy podkreślić, iż niezależnie od tego, że istotnie właściwym organem do przedłożenia oświadczenia lustracyjnego w stosunku do osób kandydujących na funkcję dyrektora szkoły publicznej jest właściwy kurator oświaty (art. 8 pkt 42 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów, jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), to słusznie Sąd drugiej instancji przyjął, iż sam fakt złożenia zastrzeżeń przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie wyklucza możliwości powierzenia kandydatowi stanowiska dyrektora. Jeżeli zastrzeżenia są niezgodne z prawem, a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, powinny być one przez organ prowadzący szkołę pominięte. P. Kurator Oświaty władny był bowiem zgłosić zastrzeżenia co do kandydatury powoda, ale tylko w zakresie nadzoru pedagogicznego, a więc oceny dotyczącej ściśle szeroko rozumianych kwalifikacji kandydata do objęcia stanowiska, a nie w zakresie trybu powierzenia tego stanowiska, do którego to trybu zaliczyć należy zarówno czynności podejmowane w ramach procedury konkursowej, jak i badanie zupełności dokumentacji wymaganej od kandydata (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 czerwca 2005 r., I SA/Wa 1707/04, LEX nr 179134). Z tego punktu widzenia zastrzeżenia P. Kuratora Oświaty, sprowadzające się do zarzutu, iż przeprowadzony konkurs nie wyłonił kandydata oraz wskazania, że w przedstawionych dokumentach kandydata brak jest oświadczenia lustracyjnego były nielegalne i jako takie, nie mogły stanowić podstawy odmowy powierzenia stanowiska dyrektora Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej w N. Jerzemu J. Podstawą tej odmowy nie mogło być także niezłożenie przez Jerzego J. w terminie oświadczenia lustracyjnego. Słusznie bowiem Sąd Okręgowy wywiódł, iż powód nie uchybił temu terminowi.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

